

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Když se řekne...

REGIONÁLNÍ FUNKCE KNIHOVEN

PhDr. Marie Šedá, Knihovnický insititut Národní knihovny ČR
Pardubice 22. 11. 2023

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

*„Hodnota knihoven je neporovnatelně vyšší
než cena nevědomosti národa.“*

Walter Cronkite
(americký novinář, 1916-2009)

- Svět se rychle mění – sociálně, technologicky i ekologicky.
- Knihovny by měly by mnohé předvídat a přizpůsobovat se těmto změnám.
- V posledních letech se objevují nové aktivity zaměřené na komunitu, na technologické změny.
- Snahou i cílem regionálních funkcí je podporovat knihovny, vytvářet fungující síť moderních knihoven na základě spolupráce a dobře fungujících formálních i neformálních vztahů, a to za předpokladu systematicky fungující podpory ze strany státu, krajů i zřizovatelů.

Regionální funkce

- Knihovnictví je postaveno na spolupráci – ta se v průběhu doby měnila
- **Legislativní změny**
- zákon 257/2001 Sb., § 11, odst. 3, dále důvodová zpráva k zákonu
 - Krajská knihovna plní a koordinuje plnění regionálních funkcí vybraných základních knihoven v kraji. Smlouva o přenesení regionálních funkcí na vybrané základní knihovny musí mít písemnou formu. Plnění regionálních funkcí a jeho koordinaci zajišťuje kraj z peněžních prostředků svého rozpočtu.
- Metodický pokyn MK ČR (Služby knihoven knihovnám) – 2019
 - 8 druhů služeb - standardů

Regionální funkce

- Poradenství, konzultace, metodické návštěvy, plány, rozbor
- Statistika knihovnických činností
- Vzdělávání knihovníků, semináře a porady
- Tvorba výměnných fondů, cirkulace, distribuce, správa, revize a aktualizace
- Pomoc při revizi a aktualizaci knihovnických fondů v obsluhovaných knihovnách
- Nákup a zpracování KF pořízených z prostředků obcí a jejich distribuce
- Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit
- Servis AKS

Regionální funkce

- Poradenství, konzultace, metodické návštěvy, plány, rozbor
- Statistika knihovnických činností
- Vzdělávání knihovníků, semináře a porady
- **Tvorba výměnných fondů, cirkulace, distribuce, správa, revize a aktualizace**
- Pomoc při revizi a aktualizaci knihovnických fondů v obsluhovaných knihovnách
- Nákup a zpracování KF pořízených z prostředků obcí a jejich distribuce
- Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit
- Servis AKS

Regionální funkce

- Poradenství, konzultace, metodické návštěvy, plány, rozbor
- Statistika knihovnických činností
- Vzdělávání knihovníků, semináře a porady
- **Tvorba výměnných fondů, cirkulace, distribuce, správa, revize a aktualizace**
- **Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů v obsluhovaných knihovnách**
- Nákup a zpracování KF pořízených z prostředků obcí a jejich distribuce
- Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit
- Servis AKS

Mění se nejen knihovny, ale i zaměstnanci

- za 20 let existence RF se změnily knihovny
- změnilo se i personální obsazení
- regionální funkce mnohde bereme jako rutinu a často je zužujeme na výměnné soubory knih a dalších dokumentů
- více než 60 neprofi knihoven „žije“ jen z výměnných souborů, nemá svůj vlastní fond

Regionální funkce – pracovníci

- RF vykonávají kvalifikovaní pracovníci s požadovanými znalostmi, dovednostmi a schopnostmi
- spolupracují nejen v místě působení, ale i napříč knihovnami v ČR
- důležitá je identifikace potřeb pověřených a obsluhovaných knihoven
- umí „své“ knihovny povzbudit a nenásilnou formou je učit, kam a jak směřovat

Regionální funkce – veřejné financování

- od roku 2005 je financování RF v kompetenci krajů
- mnohé obce přispívají na nákup publikací do výměnných souborů
- knihovny využívají i grantové programy Ministerstva kultury
- **přesto některé kraje jsou dlouhodobě podfinancovány**
 - => nerovnosti v rozsahu a kvalitě služeb

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

REGIONÁLNÍ FUNKCE 2022

222
metodiků regionálních
a krajských knihoven

5 868

obsluhovaných knihoven

1 594
vzdělávacích akcí

319

porad

4 000

servisních zásahů AKS

3 854 150

knih ve výměnných fondech

6 307
statistických výkazů
o knihovnách

289 474

ujetých km

162,5 mil. Kč
15,50 Kč/1 ob.

Jak informuje KI NK o RF?

The screenshot shows a website navigation menu with the following items: Oborové báze dat, Odborné činnosti, Legislativa, standardy, Akce, vzdělávání, Statistika, dokumenty, Adresáře, e-konference, Soutěže a ceny, Spolky, sdružení, Programy podpory, and Pomoc Ukrajině. Below the menu is a banner image with the text 'Informace pro knihovny'. The main content area is titled 'Regionální funkce veřejných knihoven' and contains a paragraph about regional library functions and a list of resources. A sidebar on the right lists various programs and services.

Nacházíte se zde: Úvod › Programy podpory › Regionální funkce veřejných knihoven

Regionální funkce veřejných knihoven

Regionální funkce knihoven, poskytované podle § 2 písm. h) zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), v platném znění[1], vycházejí z účelné dělby práce a koordinace odborných činností knihoven. Zaručují občanům dostupnost veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech České republiky a přispívají k vyrovnání rozdílů v kvalitě těchto služeb obyvatelům měst a malých obcí.

- Statistický výkaz RF za rok 2022 - formulář
- Knihovní zákon, standardy, doporučení
- Adresář metodických oddělení
- Výroční zprávy o plnění regionálních funkcí v ČR
- Sdružení knihoven ČR - Sekce pro regionální funkce
- Celostátní semináře "Regionální funkce knihoven"
- Workshopy pro metodiky pověřených knihoven
- Archív

14.12.2022

▲ Nahoru ■ Tisk

- Programy podpory
- Regionální funkce veřejných knihoven
 - Výroční zprávy o plnění regionálních funkcí v ČR
 - Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky (2019)
 - Knihovní zákon, standardy, doporučení
 - Workshopy pro metodiky pověřených knihoven
 - Archív
- VISK
- TechSoup
- Microsoft pro neziskové organizace
- Knihovna 21. století - K21
- Česká knihovna
- Výzkum, vývoj a další programy na podporu knihoven

Jak informují krajské knihovny o RF?

- obdobně – komplexně
- Koncepce výkonu regionálních funkcí v krajích
- [Liberecký kraj](#), [Jihomoravský kraj](#), [Kraj Vysočina](#), [Moravskoslezský kraj](#), [Královéhradecký kraj](#), [Olomoucký kraj](#)...
- Díky výročním zprávám víme, jak jednotlivé kraje plní cíle RF
- Celostátní **Roční zpráva o plnění regionálních funkcí** (2002-2022)
- <https://ipk.nkp.cz/programy-podpory/regionalni-funkce-verejnych-knihoven/vyrocnizpravy>

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Regionální funkce knihoven 2022

Výroční zpráva o plnění regionálních funkcí
krajských knihoven na území ČR za rok 2022

Lucie Macháčková a Marie Šedá

Jak informují pověřené knihovny své zřizovatele o RF?

- různě 😊
- od základního výčtu jednotlivých standardů po situaci v krajích, včetně adresářů, odkazů na pověřené a obsluhované knihovny až po postup práce s výměnnými soubory a nabídky vzdělávání
- objevují se i odkazy na metodické pokyny, koncepce rozvoje RF v krajích, hodnocení výkonů RF

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Region

Regionální funkce knihoven, poskytované podle § 2 písmene H zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), mají zaručit občanům dostupnost veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech České republiky a přispět k vyrovnání rozdílů v kvalitě těchto služeb obyvatelům měst a malých obcí.

Regionální funkce zajišťuje Knihovna města Mladá Boleslav – oddělení katalogizace, regionální funkce na základě smlouvy uzavřené Středočeskou vědeckou knihovnou Kladno s Knihovnou města Mladé Boleslavi ve smyslu §2, §11 a §15 uvedeného zákona.

Knihovna města Mladá Boleslav plní souladu s Konceptí regionálních funkcí knihoven ve Středočeském kraji na období 2019 – 2022 z rozpočtu [Středočeského kraje](#) funkcí pověřené knihovny pro 139 neprofesionálních a 19 profesionálních knihoven bývalých regionů Lysá nad Labem, Mělník, Mladá Boleslav a Praha východ.

Funkci ústřední knihovny, metodického a poradenského centra Středočeského kraje plní [Středočeská vědecká knihovna v Kladně](#) a ve spolupráci s pověřenými knihovnami zajišťuje plnění regionálních funkcí.

Pověřené knihovny ve Středočeském kraji jsou: Městská knihovna Benešov, Městská knihovna Kutná Hora, Knihovna města Mladá Boleslav a Knihovna Jana Drdy Příbram a Středočeská vědecká knihovna v Kladně.

Celostátně metodicky řídí výkon RF a vyhodnocuje jejich plnění [Národní knihovna ČR](#).

1. ledna 2006 vstoupila v platnost Koncepce podpory knihoven z rozpočtu Středočeského kraje (usnesení Zastupitelstva Středočeského kraje č. 79-6/2005/ZK ze dne 19.9.2005). Ta rozdělovala podporu knihoven zřizovaných obcemi na přímou (Dotační program pro obce zřizující základní knihovny nepověřené výkonem regionálních funkcí a Účelová dotace pro pověřené knihovny) a nepřímou, která spočívala v podpoře prostřednictvím celokrajské regionální funkce Středočeské vědecké knihovny v Kladně a v podpoře prostřednictvím systému regionálních funkcí zajišťovaných pěti pověřenými knihovnami. Počínaje rokem 2010 byla tato podpora výrazně snížena, což omezovalo rozsah výkonu služeb nabízených v rámci regionálních funkcí. Počínaje rokem 2013 byla tato situace chápána již jako kritická, a bylo nutno přistoupit nejen k aktivní snaze po navýšení rozpočtu pro RF, ale také k aktualizaci stávající koncepce. Během roku 2013 byla připravena ve spolupráci SVK Kladno a pověřených knihoven nová Koncepce regionálních funkcí knihoven ve Středočeském kraji na období 2014 – 2018, která byla následně schválena Radou Středočeského kraje dne 16. 12. 2013 a 24. 2. 2014 i Zastupitelstvem Středočeského kraje. Platnost této koncepce končila rokem 2018, proto byla v tomto období stávající koncepce aktualizována. Vznikla tak **Koncepce regionálních funkcí knihoven ve Středočeském kraji na období 2019 – 2022**, která byla schválena Radou Středočeského kraje dne 22. 10. 2018 a následně také Zastupitelstvem Středočeského kraje dne 26. 11. 2018.

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Novinky

Poslání

Ochrana osobních údajů

Časté dotazy

Dokumenty

Fotogalerie

Historie

Knihovnický zpravodaj

Kalendář akcí

Obecní knihovny

weby obsluhovaných
knihoven

**standards regionálních
funkcí**

regionální knihovní systém

distribuční středisko

zpravodaj

standards regionálních funkcí

Pomoc a rada vesnickým knihovnám je možná díky dotaci na výkon této funkce. Usnesení Zastupitelstva Jihočeského kraje č. 16/2021/ZK-4 ze dne 11. 12. 2021 alokovalo na rok 2021 částku 466.000,- Kč pro naši knihovnu. Standardy se realizují v úzké spolupráci s Jihočeskou vědeckou knihovnou v Č. Budějovicích, která je z Knihovního zákona č.257/2001 Sb. základním prvkem pro zajištění regionálních funkcí v kraji.

[Standard pro dobrou knihovnu](#)

[Služby knihoven knihovnám - Standardy regionálních funkcí](#)

Obecní knihovny v 21. století umožňují vedle klasických výpůjčních služeb i přístup k internetu. Větší knihovny mají automatizovaný knihovní systém, pořádají různé akce pro občany obce, jsou vybavené počítači a připojením na internet, mají v obci nezastupitelnou roli.

Standardy regionálních funkcí:

Pro zajištění rovnoměrného výkonu regionálních funkcí v systému knihoven se stanoví standard jednotlivých druhů služeb, jimiž jsou regionální funkce naplňovány. Standard upravuje kvalitativní a kvantitativní parametry výkonu těchto služeb. Při jeho aplikaci se přihlíží ke konkrétním podmínkám a specifikům jednotlivých krajů a jejich regionů. Standard představuje soubor nároků na způsob a úroveň poskytování služeb, jimiž jsou naplňovány regionální funkce krajskými a pověřenými knihovnami:

1. Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozbory
2. Statistika knihovnických činností

Region

- [Služby oddělení regionálních funkcí](#)
- [Katalog regionálních fondů](#)
- [Obsluhované knihovny](#)
- [Kontakt regionální funkce](#)
- [Výroční zprávy regionu](#)
- [Plnění Standardů VKIS ▼](#)
 - [2022](#)
 - [2021](#)
 - [2020](#)
 - [2019](#)
 - [2018](#)
 - [2017](#)
 - [2016](#)
 - [2015](#)
 - [2014](#)

Informace pro knihovny

- [Legislativa](#)
- [Dokumenty](#)
- [Vzdělávání](#)

Plnění standardů VKIS 2022

Obsluhované knihovny:

- [Baška](#) (pdf, 441 kB)
- [Bruzovice](#) (pdf, 441 kB)
- [Dolní Domaslavice](#) (pdf, 441 kB)
- [Horní Bludovice](#) (pdf, 443 kB)
- [Kaňovice](#) (pdf, 440 kB)
- [Kozlovice](#) (pdf, 440 kB)
- [Krásná](#) (pdf, 443 kB)
- [Kunčice pod Ondřejníkem](#) (pdf, 441 kB)
- [Lhotka](#) (pdf, 441 kB)
- [Lučina](#) (pdf, 442 kB)
- [Metylovice](#) (pdf, 442 kB)
- [Morávka](#) (pdf, 443 kB)
- [Pražmo](#) (pdf, 440 kB)
- [Raškovice](#) (pdf, 441 kB)
- [Sedliště](#) (pdf, 443 kB)
- [Šenov](#) (pdf, 444 kB)
- [Soběšovice](#) (pdf, 440 kB)
- [Staré Město](#) (pdf, 4441 kB)
- [Václavovice](#) (pdf, 441 kB)

[zpět](#) [nahoru](#) [domů](#)

Plnění standardu veřejných knihovnických a informačních služeb (VKIS) v roce 2022

Standard pro dobrou knihovnu: metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky. Dostupný: https://ipk.nkp.cz/docs/VKIS/MK_standard_VKIS.pdf

Obecní knihovna v Bruzovicích				
počet obyvatel (k 1. 1. 2023)	986			
indikátor	doporučení = standard	celostátní průměr (2018)	skutečnost	plnění
bezbariérový přístup				✓
připojení WiFi pro uživatele				✓
provozní doba knihovny v hodinách za týden	5 - 15	4	16	✓
výdaj na nákup knihovního fondu (v Kč na 1 obyvatele)	30 - 45	29	0,84	☹️
procento knihovních jednotek ve volném výběru	75		100	✓
obnova knihovního fondu (minimální doporučený počet nových přírůstků)	138		30	☹️
procento obnovy knihovního fondu	7		1,5	☹️
plocha knihovny pro uživatele (minimálně 60m ² na 1000 obyvatel)				nehodnotí se
počet studijních míst	6 - 8	6	6	✓
počet PC pro veřejnost s připojením na internet	2	1	2	✓
webová prezentace				✓
elektronický katalog knihovny na internetu				✓
kulturní a vzdělávací aktivity	min. 6	5	0	☹️
profesní vzdělávání zaměstnanců (hodin za rok)	48		4	☹️

Jak informují zřizovatele obsluhované knihovny?

- různě 😊, **ale téměř ne**
- při metodických návštěvách **hovoří především o výměnném fondu**
- na něj se zužují regionální funkce
- při soutěžích **Vesnice roku...**
- „z knihovny ... nám vozí knihy...“

Publicita ano nebo ne?

- Jihomoravský kraj
 - **Pravidla pro publicitu** - Příjemce podpory z finančních prostředků Jihomoravského kraje je povinen informovat veřejnost o této skutečnosti. Informujeme o podpoře na webové stránce knihovny: Pro knihovny.
- Zlínský kraj
 - povinnost publicity mají pověřené knihovny
- Moravskoslezský kraj
 - na webu Pro knihovny, na webech pověřených knihoven, přímo v knihovnách na regálech s fondem zakoupeným z dotace na výkon RF, razítko/samolepku v knihách.
- Olomoucký kraj
 - Na všech pozvánkách na akce, v knihách zakoupených z dotace na výkon RF.
- Jihočeský kraj
 - Každá pověřená knihovna při žádosti o částku pro RF uvádí, jakou povinnou publicitu uvádí - tiskové zprávy, web knihovny, razítko v knihách ve výměnných fondech atp.

Povinná publicita

Knihy a služby, které [Městská knihovna Frýdek-Místek, p.o.](#) zajišťuje pro Obecní knihovnu ve Václavovicích v rámci výkonu RF, jsou financovány z rozpočtu Moravskoslezského kraje na základě smlouvy o poskytování dotace.

Na závěr...

- podívejte se na weby svých pověřených a obsluhovaných knihoven
- zkontrolujte aktuálnost a správnost informací
- podívejte se, zda a jak informují veřejnost o regionálních funkcích a jaké informace mohou získat krajští zastupitelé
- **Také na nich záleží, jak budou regionální funkce ve vašem kraji podporovány.**

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Když se řekne...

REGIONÁLNÍ FUNKCE KNIHOVEN